

for Landmanden at faae den tilstræffelige Mængde Gjødning, som han skal bruge. Skal han derimod fodre Koerne op paa sin Kreaturbestand, gaar der et helt Aar om, inden disse Koer bringe et Udbytte til deres virkelige Værdi, og dertil kommer, at denne Erstatning gjennem Kreaturer er langt mindre holdbar, end den vilde være, naar Koernes virkelige Værdi faas ved Fabrikkerne. Det ærede Medlem siger endvidere, at det slet ikke er Smaafolk, der gavnnes ved, at Fabrikkerne fremmes. Dette var en af de Paastænde, som — jeg havde nær sagt — forbaufede mig mest. Dersom man ser hen til, hvorledes Forholdene ere ved disse Fabrik anlæg, saa vil man finde, at de beskæftige dobbelt saa stort et Antal Arbeidere om Vinteren som om Sommeren. Men naar vi erindre, med hvilken Narvaagenhed vi se hen til Fabrikarbeidernes Vel, og hvorledes vi have Lovgivet for at sikkre disse Mennecker mod den farlige Indstybelse, som Arbeidet kan have, maa vi jo betænke, at her komme vi til saadanne Fabrik anlæg, hvor saadanne Farer ikke ere tilstede, idet disse Arbeidere om Sommeren bevæge sig paa Marken og arbejde i den frie Luft, hvad der er uhyre heldigt for dem og Samfundet i dets Helhed. Det ærede Medlem mente, at af Roedyrkingen fik kun de større Gaardmand og de større Landbrug Fordel, men dette er en urigtig Betragtning, og den hænger ogsaa sammen med hans anden Betragtning, at Smaafolk intet Godt nyde deraf. Det ærede Medlem mente, at det var særlig Fabrikken Lolland, som det dreiede sig om at støtte og hjælpe. Jeg har opfattet Sagen saaledes, at, naar Flertallet i Finantsubvalget har gjort denne Indstilling, skal dette gjælde Roesukkerfabrikationen i Almindelighed, da det betragter denne Industri som en mægtig Østestang til at hjælpe vort Agerbrug fremad, saaledes har jeg opfattet Indstillingen, og jeg tror ogsaa, at dette er Meningen. Men dersom man nu gjør en Sammenligning mellem denne Industri i vort Land og den samme Industri i andre Lande, kan en saadan ikke Andet end vække Forundring. Ser man f. Ex. hen til, hvorledes de tydske Staters Toldforening har stillet sig ligeoverfor dette Spørgsmaal, saa faar man deraf det Resultat, at den lader disse Fabrikker i 4 Aar være frie for Betskatning; dernæst indtræder der en gradvis stigende, indtil der naas fuld Betskatning. Under den gradvise Stigen, som strækker sig fra 1840—70 ser man, at i samme Grad som der laves Sukker i Indlandet, i samme Grad formindskes naturligtvis Indførselen og synker Indførselstolden, det følger af sig selv, og den er sunket i Aarene 1840—70, altsaa i 30 Aar, fra $7\frac{1}{4}$ Million Rigsdaler til $8\frac{3}{4}$ Hundrede Tusinde. Det er runde Tal og ikke nøagtigt, men det er tilnærmelsesvis bestemt. I samme Tidrum er Eksten paa Hjemmeproduktionen stegen fra 35,000 Rd. til 18 Millioner,

det er Forholdet i de tydske Staters Toldforening og de Lande, som henhøre derunder. Saaledes behandler man denne Industri der, og jeg tror, at Tydskerne er et praktisk Folk, de have vistnok ikke taget feil i den Sag. Gaa vi saa til vort Nabo paa den anden Side af Sundet, saa se vi, at man der endog gaar videre i at støtte denne Industri, idet man anerksender, at den virkelig er til Betskatning for Landet. I Sverrig blev Roesukkerindustrien indført i 1856, og den er fri for Betskatning i 16 Aar. Saa begynder den at blive beskattet med 2 Dre pr. Centner, og Betskatningen stiger nu gradvis i 15 Aar, indtil der naas fuld Betskatning. Der er nu i denne Tid indbragt i den svenske Rigsdag et Forslag, om at enhver ny Fabrik, som opstaar, skal være aldeles fri for Betskatning i 10 Aar. Medens altsaa vort Naboland behandler denne Industri saaledes, komme vi til en Industri af lignende Slags, og hvad gjøre vi saa her? Vi sige: strax fuld Betskatning. Nu tror jeg dog, at det vilde være mest økonomisk rigtigt, om vi saae med en Smule Velvillie paa denne Industri og spurgte os selv, om det dog ikke alligevel var det i økonomisk Henseende mest Forstandige, om vi udfatte den fulde Betskatning og lod den tiltage gradvis, ikke for Fabrikken „Lolland“ alene, men for Roesukkerfabrikationen i Almindelighed, og for at Roedyrkingen kan vinde Indgang og faae den Virkning i vort Agerbrug, som er nødvendig. Thi Sagen er den, at dersom Roedyrkingen fremmes, saa vil der derved, som jeg allerede har sagt, produceres en langt større Mængde Korn til Udførsel paa samme Tid, som Indførselen af Sukker vil formindskes i samme Grad, og at dette vil være til Fordel for Landet, tror jeg ikke kan være tvivlsomt for Noget. Spørger man nu: Hvilken Skattebyrde har nu egentlig denne Fabrik, som her særlig tales om, saa har jeg her i min Haand en kort Forklaring over den Skat, som svares. Naar denne sammenlignes med en Fabrik i Sverrig af samme Betsaffenhed, viser det sig, at Fabrikken „Lolland“ i dette Aar svarer i Told 120,000 Kr., medens en Fabrik i Sverrig af samme Størrelse svarer til Staten 20,000 Kr. Det synes dog at være en mærkværdig skærende Modsetning, som her er tilstede i to Lande, der ligge saa nær op til hinanden, hvor Tolen er om den samme Industri, naar vi kunne hos os faae 120,000 Kr. i Skat af en Industri, hvoraf der i Nabolandet kun kan faas 20,000 Kr. Jeg tror, at der her er Noget, som fortjener en nøiere Overveielse end den, der blev dette Forhold til Del, da vi vedtogte Lovven af 23de Mai 1873, og jeg kan derfor ikke Andet end meget glæde mig over, at Udvalget i sin Helhed dog er kommet til det Resultat, at det mulig er taget for haardt fat paa denne Roesukkerindustri, og at vi mulig kunne komme til en Revision af denne Lov, hvis man ikke kan bekvemme